

การพัฒนาโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสาร เชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

The Development of Blended Learning Environment Model
for Communicative Language Teaching Using Active Learning
to Enhance Creative Communication Skill and Collaboration Skills
for Undergraduate Students

จินตนา วีระปรียาภรณ์^{1,*} และแพชเชน กิจระการ²
Jintana Verapreyagoon^{1,*} and Pachoen Kidrakarn²

รับบทความ 15 กันยายน 2561 แก้ไข 23 ตุลาคม 2561

ตอบรับ 24 ตุลาคม 2561

Received 15 September 2018 Revised 23 October 2018

Accepted 24 October 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาปัญหา สภาพปัจจุบัน และความต้องการต่อสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนในการเรียนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกของอาจารย์ และนักศึกษา 2) เพื่อศึกษา พัฒนาองค์ประกอบหลัก และโมเดลสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ 3) เพื่อทดลอง และศึกษาผลการใช้โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหา สภาพปัจจุบัน และความต้องการ ต่อสภาพแวดล้อม ของการเรียนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก และสอบถามปัญหา สภาพปัจจุบันและความต้องการจากกลุ่มตัวอย่าง ระยะที่ 2 สํารวจและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการพัฒนาโมเดล

¹ ผลิตปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม 44000

¹ Ph.D. Candidate in Educational Technology and Communication, Faculty of Education, Mahasarakham University, Mahasarakham 44000 Thailand

² ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาสารคาม 44000

² Department of Educational Technology and Communication, Faculty of Education, Mahasarakham University, Mahasarakham 44000 Thailand

*Corresponding author, e-mail: jintana_ver@vu.ac.th pachoen49@gmail.com

จากอาจารย์และนักศึกษา รวม 93 คน ระยะที่ 3 ทดลองใช้บทเรียนแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกตามโมเดล และระยะที่ 4 วิเคราะห์ผลการใช้โมเดล พบว่า 1) สภาพแวดล้อมของการเรียนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกยังเป็นปัญหา โดยนักศึกษาระบุว่าเป็นปัญหาค่อนข้างมาก และมีระดับความต้องการในระดับมาก 2) องค์ประกอบโมเดลด้านกายภาพ ด้านจิตภาพ ด้านสังคม ด้านสารสนเทศ และ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีค่าความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก 3) ผลการใช้โมเดล ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการประเมินทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ มี 4 กลุ่มที่ปฏิบัติได้ในระดับดี มีเพียง 1 กลุ่มเท่านั้นที่ปฏิบัติได้ในระดับผ่าน และระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน สภาพแวดล้อมของการเรียนการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ABSTRACT

The objectives were to 1) study the currents problems, conditions, and requirements of the blended learning environment model for communicative language teaching using active learning to enhance creative communication and collaboration skills, 2) study and develop the main factors and characters of the blended learning environment model, and 3) investigate the results of using the developed blended learning environment model for communicative language teaching using active learning to enhance creative communication and collaboration skills for undergraduate students. The results found that the 93 samples agreed with the blended learning environment model for communicative language teaching using active learning in 5 learning physical environment, psychological environment, social environment, information environment, and teaching and learning processes. The currents problems for lecturers were at a moderate level but at a high level for the students. The requirements of the blended learning environment model for communicative language teaching using active learning from lectures and students were in high level. The experts agreed with all the main factors and characters at the high level. The results of using the developed blended learning environment model for communicative language teaching using active learning to enhance creative communication and collaboration skills for undergraduate students were increased statistically significant at the level of .05. The collaboration skills by studying and completing the activities from the blended learning environment model for communicative language teaching using active learning was in high level. However, the creative communication skills, there was only one group passed by concluding the activities while the other groups obtain good scores. The students were satisfied with their good attitude to the blended learning environment model for communicative language teaching using active learning to enhance creative communication skill and collaboration skills at the high level.

Keywords: Blended learning environment, Active learning, creative communication skill, Collaboration skill, Communicative language

บทนำ

ท่ามกลางยุคศตวรรษที่ 21 และการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทย ส่งผลให้ผู้เรียนต้องเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ด้วยตนเอง ขณะที่ผู้สอนต้องลดบทบาทเหลือเพียงการเป็นโค้ช แต่ทั้งผู้สอนและผู้เรียนยังสามารถร่วมกันในการออกแบบและจัดการการเรียนรู้ร่วมกันได้ในลักษณะ การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เน้นการเรียนการสอนแบบกระตือรือร้น หรือการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ส่งเสริมผู้เรียน ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างกระฉับกระเฉง (Active Participation) มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้เรียนเพื่อการปรับปรุงพัฒนาตนเอง ผู้สอนต้องจัดสถานการณ์เพื่อสร้างพลังใจให้ผู้เรียนได้รู้ว่าตนเองก็มีความสามารถทำได้ (Success Experience) และอาจต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบค่อยเป็นค่อยไป (Gradual Approximation) โดยเริ่มกิจกรรมจากง่ายไปหายาก จากสิ่งที่ซับซ้อนน้อยไปสู่สิ่งที่ซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ การเรียนรู้ ดังกล่าวจึงจะก่อให้เกิดทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์และทักษะการทำงานร่วมกัน อย่างไรก็ตามการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัย ดังผลการศึกษาของ Jakobovits (1970, pp.103-115) ที่พบว่า การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีปัจจัยที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยด้านการสอน ปัจจัยด้านตัวผู้เรียน และปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Strevens (1980, pp. 25-38) Littlewood (1990, pp. 62-67) Michko (2007, p. 207) ที่พบว่า ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการพัฒนาประเทศ ประกอบด้วย ก) ปัจจัยตัวผู้เรียน ได้แก่ ความสามารถทางสติปัญญา (Intelligence) ความถนัดทางภาษา (Language Aptitude) ข) ปัจจัย การจัดการ ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียน อุณหภูมิ อุปกรณ์ เครื่องมือประกอบการเรียนรู้ ประมวลสาระในการสอน ระยะเวลาในการเรียนรู้ต่อครั้ง แบบเรียนที่เน้นเทคโนโลยีที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

ค) ปัจจัยตัวผู้สอน ที่มีความสามารถ มีความรู้ในการสอน สามารถในการสร้างการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สามารถในการเลือกใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ต่าง ๆ (Learning Strategies) ที่เหมาะสมกับวัย และระดับชั้นของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีลีลาการเรียนรู้ (Learning Styles) เป็นของตนเอง รวมถึงกลยุทธ์การเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น กลยุทธ์ในการสื่อสาร เทคนิคการจำ-การถาม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้สอนและผู้เรียน จึงควรเน้น “กระบวนการเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้” และ “กระบวนการหาคำตอบที่สำคัญกว่าคำตอบ” ใช้ฐานคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Skills: P21.org) ที่ประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร ทักษะการสร้างความร่วมมือ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะเชิงนวัตกรรม รวมถึงทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันข้างต้นนี้ นักวิชาการหลายท่าน เช่น Baldwin & Williams (1988) Bonwel & Eison (1991) Meyers & Jones (1993) ระบุว่าเป็น “การเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่มีกระบวนการเชิงรุก (Active Learning)” ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวร่วมกันในการแก้ปัญหาผ่านสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งแบบออนไลน์ แบบออฟไลน์ ซึ่งส่วนใหญ่ มักดำเนินการกันด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกแบบ Group Investigation ที่ผู้เรียนร่วมกันเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการเลือกหัวข้อที่จะศึกษา (Topic Selection) ขั้นตอนการวางแผนร่วมมือกัน ในการทำงาน (Cooperative Learning) ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ (Implementation) ขั้นตอนการวิเคราะห์สังเคราะห์งานที่ทำ (Analysis and Synthesis) ขั้นตอนนำเสนอผลงาน (Presentation of Final; Report) และขั้นตอนประเมินผล (Evaluation) โดยมีกลวิธีการเรียนรู้หลากหลาย เช่น การแบ่งกลุ่ม การจำลอง กรณีศึกษา การสร้างสถานการณ์ การอภิปราย การคิดร่วม (Think-pair-share) การจับคู่ทำงาน (Pair work) เป็นต้น

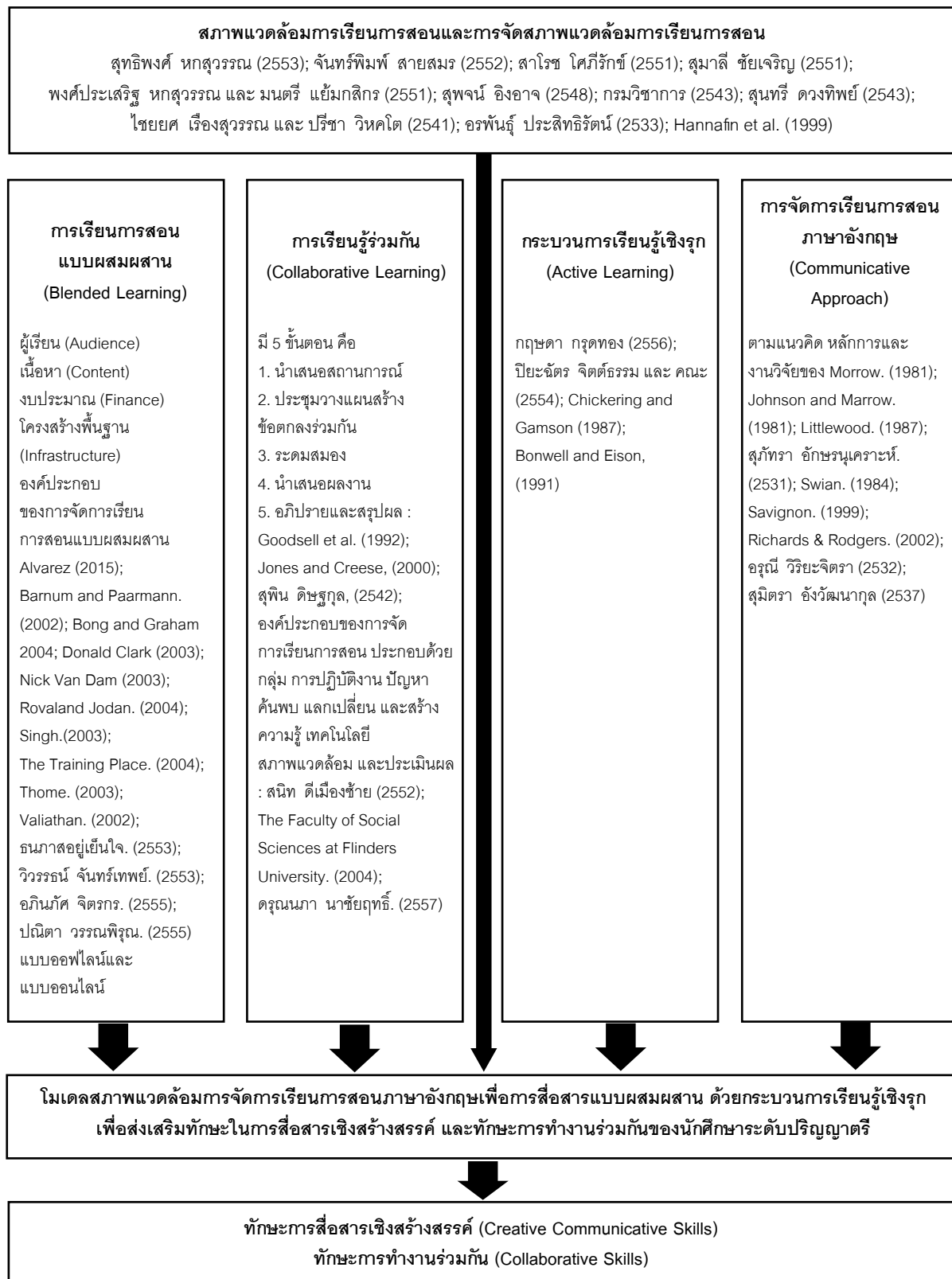
การเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเชิงรุก จึงเป็นทั้งเครื่องมือและกลไกในการสร้างการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเพื่อก้าวสู่การเป็นบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 ที่พร้อมด้วยทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน อย่างไรก็ตาม การจะเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนระดับปริญญาตรี เกิดการเรียนรู้และทักษะดังกล่าวข้างต้น หากจะดำเนินการในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communication) ซึ่งเป็นวิชาที่เปิดสอนในทุกสถาบันอุดมศึกษา และจัดเป็นวิชาพื้นฐานที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนนั้น ผลจะออกมาอย่างไร ที่สำคัญ โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีควรเป็นเช่นใด ทักษะต่าง ๆ สัมพันธ์กันอย่างไร จึงเป็นคำถาม/โจทย์หลักของการวิจัยครั้งนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหา สภาพปัจจุบัน และความ ต้องการต่อสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนในการเรียน การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ของอาจารย์ และนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาพัฒนาองค์ประกอบหลัก และโมเดลสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
3. เพื่อทดลองและศึกษาผลการใช้โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการทบทวนจากวรรณกรรมที่หลากหลายทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ สรุปเป็นแผนภาพทางความคิดได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้การสอนและการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้การสอนทั้งแบบผสมผสาน การเรียนรู้ร่วมกัน รวมถึงกระบวนการเรียนรู้เชิงลึก และการจัดการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร จนนำมาสู่กรอบแนวคิดเชิงโมเดลฯ ที่ว่า ทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนได้หากมีสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ผู้วิจัยคาดว่าผลการทดสอบโมเดลฯ จะเป็นสิ่งยืนยันสมมติฐานในโมเดลฯ และนำมาซึ่งประสิทธิภาพโมเดลฯ ที่ตอบโจทย์การวิจัยได้อย่างสมบูรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเป็นระยะ 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน (เน้นตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1)

แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย ก) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ : หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้มาตามกรอบแนวคิดการวิจัย รวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์สังเคราะห์ ข) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ: อาจารย์หรือนักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญในสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้านเนื้อหา และด้านวิธีการสอน จำนวน 4 คน ที่ยินยอมให้ข้อมูลตามหลักจริยธรรมการวิจัยในคน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์โดยมีแบบสัมภาษณ์ชนิดกำหนดโครงสร้างเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานวิธีการเรียนรู้ร่วมกัน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา และอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ด้านการเรียนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 5 ท่าน ที่ยินยอมให้

ข้อมูลตามหลักจริยธรรมการวิจัยในคน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์คุณภาพด้านความตรงที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.06-1.00 และค่าความเชื่อมั่นที่ดำเนินการทดลองใช้กับกลุ่มที่มีคุณสมบัติเหมือนกลุ่มตัวอย่าง 30 คน วิเคราะห์ด้วย ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.912

ระยะที่ 2 การสำรวจและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (ที่สะท้อนผ่านการวัดทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกัน ตลอดจนความคิดเห็นของผู้สอน (อาจารย์) และผู้เรียน (นักศึกษา) ที่มีต่อโมเดลฯ เพื่อนำมาสู่การพัฒนาและทดลองใช้โมเดล (เน้นตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 และ 2)

แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ: มี 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ ก) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญสำหรับการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัยที่เป็นแบบวัดทักษะ จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ แบบวัดทักษะการทำงานร่วมกัน จำนวน 5 ท่านที่ยินยอมให้ข้อมูล ข) ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบเพื่อพัฒนาสู่การสร้างโมเดลจากผู้ทรงคุณวุฒิ ค) ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน เพื่อประเมินร่างโมเดล ในระยะนี้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มวิเคราะห์ (Focus Group) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ขณะที่ข้อมูลที่รวบรวมโดยแบบประเมินร่างโมเดลฯ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของข้อคำถามด้วยเกณฑ์มาตรฐาน E1/E2

ระยะที่ 3 การทดลองใช้ “โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี” (เพื่อพัฒนาโมเดลฯ) (เน้นตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3)

แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ: ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา R&D (Research and Development) ซึ่งในส่วนของ D: Development ใช้กลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง (One group pretest-posttest design) ไม่มีกลุ่มควบคุม (Control group) ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communication) จำนวน 35 คนหรือ 1 ห้องเรียน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ดำเนินการทดลองโมเดล แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง (one group pretest-posttest design) รวมทดลอง 10 สัปดาห์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวัดทักษะ จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ แบบวัดทักษะการทำงานร่วมกันจากระยะที่ 2 และการตรวจสอบประสิทธิภาพการใช้งานโมเดลฯ โดยระบบบริหารจัดการเรียนการสอน (Learning Management System: LMS) ซึ่งผู้วิจัยสร้างแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ในลักษณะแบบประเมิน 5 ระดับ วิเคราะห์ประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการเรียนการสอน ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ระยะที่ 4 การวิเคราะห์ผลการใช้โมเดลฯ (เน้นตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3)

แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ: เช่นเดียวกับระยะที่ 3 โดยข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้โมเดลฯ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นหลัก เพื่อรับรองและเสนอโมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยซึ่งวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลการศึกษาปัญหา สภาพปัจจุบัน และความต้องการต่อสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การสอน ในการเรียนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ: ปัญหาสภาพปัจจุบัน และความต้องการฯ ดังกล่าวเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม 4 ลักษณะและกระบวนการจัดการเรียนการสอน 3 ส่วนหลัก กล่าวคือ ผู้เรียนและผู้สอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ให้ความสำคัญต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพทางจิตภาพทางสังคมและทางสารสนเทศว่าเป็นทั้งปัญหาและปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ ขณะเดียวกันกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เชิงรุก ที่ตอบสนองความต้องการทั้งผู้เรียนและผู้สอนควรประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ปัจจัยเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ปัจจัยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก และปัจจัยการเรียนรู้ร่วมกัน) 2) กระบวนการ (ซึ่งมี 5 กระบวนการย่อย ได้แก่ การวิเคราะห์และกำหนด จุดมุ่งหมายของการจัดสภาพแวดล้อม การออกแบบสภาพแวดล้อมและกิจกรรม การเรียนการสอน การพัฒนาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนการสอน การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการวัดและประเมินผลการจัดสภาพแวดล้อม 3) ผลลัพธ์ (ซึ่งจะเกี่ยวกับ ทักษะสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกันและเจตคติต่อการเรียนการสอน)

จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ: ทั้งผู้เรียนและผู้สอนระบุว่า สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน ในการเรียนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกยังมีปัญหาในระดับมาก และสภาพปัจจุบันก็ไม่ได้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ยังขาดระบบสนับสนุนเช่น อินเทอร์เน็ตภายในห้องเรียน โสตทัศนูปกรณ์ที่ช่วยพัฒนาทักษะภาษา ทักษะความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงสภาพแวดล้อมทั่วไปของห้องเรียนที่ไม่เอื้ออำนวยต่อกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก

แม้สภาพแวดล้อมทางจิตภาพจะมีปัญหาน้อย (เช่น ความไว้วางใจในตัวผู้สอน การให้เกียรติผู้สอน ความสะดวกหรือร่นในการสอน) ขณะที่สภาพแวดล้อมทางสังคมกลับสะท้อนว่า ตลาดแรงงานยังต้องการบุคคลที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานในระดับมาก รองลงมาคือ มีความสามารถเชิงทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม ส่วนสภาพแวดล้อมด้านสารสนเทศ กลับพบว่า มีปัญหามากในส่วนของการจัดทำแหล่งข้อมูลให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียน/การใช้ภาษาอังกฤษ การจัดบอร์ดหรือป้ายนิเทศทั้งในห้องเรียนนอกห้องเรียน และการใช้แหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตสำหรับจัดเก็บสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมของผู้เรียน ตามลำดับ ซึ่งจากปัญหาสภาพปัจจุบัน และความต้องการ เหล่านี้ จะนำมาสู่การออกแบบจัดทำร่างโมเดล ซึ่งจะพิจารณาประกอบกับ ผลการศึกษาและพัฒนางานองค์ประกอบหลักของโมเดลฯ ร่วมกับผลการวิจัยหัวข้อถัดไป

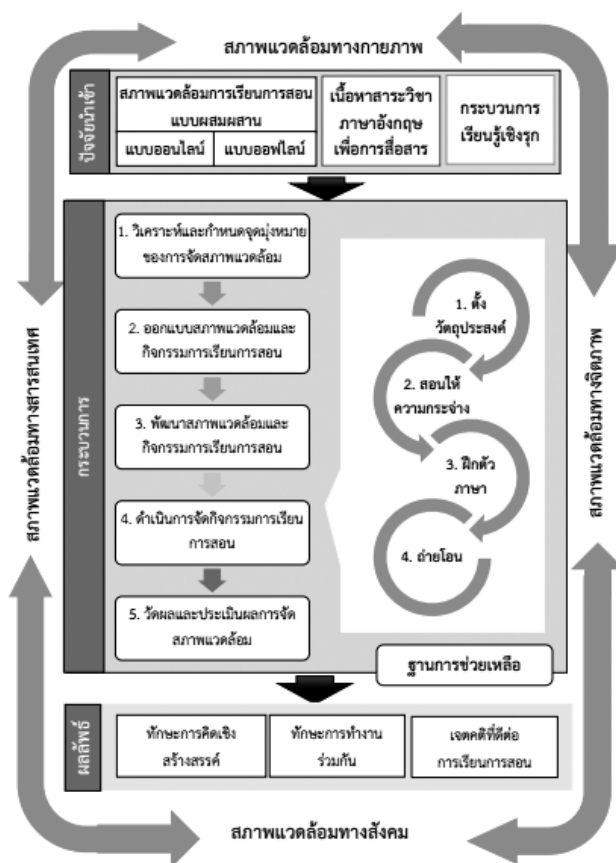
2. ผลการศึกษา พัฒนางานองค์ประกอบหลัก และโมเดลสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่า องค์ประกอบหลัก และโมเดลฯ ที่ได้จากผลการวิเคราะห์ปัญหา สภาพปัจจุบัน และความต้องการฯ ของผู้เรียนและผู้สอน เมื่อนำมาวิเคราะห์ประกอบกับผลการประเมินความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า โมเดลฯ ควรประกอบด้วยหลักการ 3 หลักการ ได้แก่ หลักการพื้นฐานในการพัฒนาโมเดลฯ ความตรงต่อวัตถุประสงค์ของโมเดลฯ คุณลักษณะของผู้เรียนหลัก จัดสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นตรงตามหลักการและแนวคิดของโมเดลฯ ส่วนองค์ประกอบของโมเดลฯ ประกอบด้วย

- 1) ความเหมาะสมของประเภทสภาพแวดล้อมทั้ง 4 ประเภท
- 2) ความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าทั้ง 5 ปัจจัย
- 3) ความเหมาะสมของกระบวนการทั้ง 5 กระบวนการ และ
- 4) ความเหมาะสมของผลลัพธ์ของการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในเชิงความรู้ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกัน และเจตคติต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

3. ผลการทดลองและศึกษาผลการใช้โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ทั้งจากการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนตลอด 10 สัปดาห์ และการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ โมเดลฯ ที่พัฒนาขึ้นมีผลในระดับ "ดี" โดยมีค่าประสิทธิภาพรายบุคคล (E_1/E_2) ผลที่ได้เท่ากับ 85.71/83.33 เมื่อทดลองเป็นกลุ่มเป็นกลุ่ม ($1 : 10$) ผลที่ได้เท่ากับ 83.43/79.00 เมื่อทดลองภาคสนาม (30 คน) ผลที่ได้เท่ากับ 81.52/80.00 และประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_1/E_2) ของกลุ่มตัวอย่าง (35 คน) ผลที่ได้เท่ากับ 81.14/82.45 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ หมายความว่า โมเดลฯ ส่งผลต่อการเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีได้ในระดับที่สูงหรือดีนอกจากนี้ ผลจากการใช้โมเดลฯ ทำให้ทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน พิจารณาผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน ได้ดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.59 แสดงว่า นักศึกษา มีความรู้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 59 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สะท้อนว่าโมเดลฯ สามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โมเดลสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิเคราะห์พบว่า โมเดลมีความเหมาะสมดังภาพ

ภาพที่ 2 โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสานด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

สรุปผลการวิจัย

1. ในการเรียนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า ปัญหา สภาพปัจจุบัน และความต้องการ เกี่ยวข้องกับ ก) สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน (สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทางจิตภาพ ทางสังคมและทางสารสนเทศ) ข) กระบวนการจัดการเรียนการสอน (3 ส่วนหลัก ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า ในส่วน การจัดการเรียนการสอน เนื้อหาวิชา กระบวนการเรียนเชิงรุก และการเรียนรู้ร่วมกัน) กระบวนการ เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์และกำหนดจุดมุ่งหมาย ของการจัดสภาพแวดล้อม การออกแบบสภาพแวดล้อม และกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสภาพแวดล้อม และกิจกรรมการเรียนการสอน

การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการวัดและประเมินผลการจัดสภาพแวดล้อม และผลลัพธ์ซึ่งจะเกี่ยวกับ ทักษะสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกันและเจตคติต่อการเรียนการสอน โดยทั้งสภาพแวดล้อมและกระบวนการดังกล่าวนำมาสู่การพัฒนาองค์ประกอบและโมเดล

2. องค์ประกอบหลัก และโมเดลสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่า โมเดลฯ ควรประกอบด้วย 3 หลักการ ได้แก่ หลักการพื้นฐานในการพัฒนาโมเดลฯ ความตรงต่อวัตถุประสงค์ของโมเดลฯ คุณลักษณะของผู้เรียนหลักจัดสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นตรงตามหลักการและแนวคิดของโมเดลฯ องค์ประกอบของ

โมเดล ควรประกอบด้วย 1) ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทั้ง 4 ประเภท 2) ความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าทั้ง 5 ปัจจัย 3) ความเหมาะสมของกระบวนการทั้ง 5 กระบวนการ และ 4) ความเหมาะสมของผลลัพธ์ ของการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในเชิงความรู้ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกัน และเจตคติต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

3. โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี พบว่า โมเดลฯ ที่พัฒนาขึ้นมีผลในระดับ "ดี" โดยมีค่าประสิทธิภาพรายบุคคล (1 : 1) ผลที่ได้เท่ากับ 85.71/83.33 รายกลุ่ม (1 : 10) ผลที่ได้เท่ากับ 83.43/79.00 ผลทดลองภาคสนาม (30 คน) ผลที่ได้เท่ากับ 81.52/80.00 และ ประสิทธิภาพของกระบวนการ และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_1/E_2) ของกลุ่มตัวอย่าง (35 คน) ผลที่ได้เท่ากับ 81.14/82.45 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ นอกจากนี้ผลจากการใช้โมเดลฯ สะท้อนว่าโมเดลฯ สามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ในการเรียนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เกี่ยวข้องกับ สภาพแวดล้อมการเรียนการสอน และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นไปอย่างสอดคล้องกับแนวคิด หลักการและงานวิจัยของ (กรมวิชาการ, 2543; จันทรพิมพ์ สายสมร, 2552; ไชยยศ เรืองสุวรรณ และปรีชา วิหคโต, 2541; พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ และมนตรี แยมกลีกร, 2551; สาโรช โสภักดิ์, 2551; สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ, 2553; สุนทรี ดวงทิพย์, 2543; สุพจน์ อิงอาจ, 2548; สมาลี ชัยเจริญ, 2551; อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์, 2533) และ (Hannafin, Land, & Oliver, 1999)

2. องค์ประกอบหลัก และโมเดลสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่า โมเดลควรประกอบด้วย 3 หลักการ ได้แก่ หลักการพื้นฐานในการพัฒนาโมเดล ความตรงต่อวัตถุประสงค์ของโมเดล คุณลักษณะของผู้เรียนหลักจัดสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นตรงตามหลักการและแนวคิดของโมเดล องค์ประกอบของโมเดลควรประกอบด้วย 1) ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทั้ง 4 ประเภท 2) ความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าทั้ง 5 ปัจจัย 3) ความเหมาะสมของกระบวนการทั้ง 5 กระบวนการ และ 4) ความเหมาะสมของผลลัพธ์ ของการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในเชิงความรู้ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกัน และเจตคติต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ทั้งนี้โมเดลมีลักษณะ Semantic Model ตามแนวคิดของ Keeves และ Symbolic Model และ Smith and others ขณะที่ขั้นตอนการพัฒนาโมเดล เป็นไปอย่างสอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce & Weil (1996) ที่เสนอขั้นตอนการพัฒนาโมเดลไว้ 5 ขั้นตอน ผสานร่วมกันกับแนวคิดของ Willer (1967) (ที่เน้นการสร้างและการหาความจริงของโมเดล)

3. โมเดลสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี พบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีผลในระดับ "ดี" โดยมีค่าประสิทธิภาพทั้งรายบุคคล รายกลุ่ม การทดลองภาคสนาม สูงกว่าเกณฑ์กำหนด 65/65 (ผลการทดสอบโมเดลจากการคำนวณ 81.14/82.45) ทั้งนี้ แม้การทดสอบโมเดลสำหรับการวิจัยนี้จะไปตามแนวคิดของ Eisner (1976) ที่เน้นการทดสอบเชิงคุณภาพที่พิจารณาจากผลประเมินจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ในการทดสอบประสิทธิภาพหรือคุณภาพของ "โมเดล" จากค่าความจริง มากกว่าเชิงวิทยาศาสตร์ แต่จากค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์กลับเป็นค่าที่ช่วยยืนยันประสิทธิภาพโมเดลได้มากยิ่งขึ้น

ขณะที่โมเดลนี้ แม้จะสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์และทักษะการทำงานร่วมกันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่หากพิจารณาผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน ได้ดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.59 แสดงว่านักศึกษา มีความรู้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 59 เมื่อพิจารณาที่องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของ Guilford (1967, pp.145-151) แต่การเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 59 อาจต้องพิจารณาที่ อาจารย์ผู้สอนว่าต้องปรับกระบวนการสอนโดยการกระตุ้นให้นักศึกษา ได้มีโอกาสแสดงความคิดริเริ่ม (Originality) ในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ด้วยตนเอง อันจะทำให้เกิดความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) ทั้งการใช้คำ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคำที่ใช้กับสถานการณ์ และการแสดงออกด้วยการสื่อสารได้ในระยะเวลาที่เหมาะสม พร้อมกันต้องพัฒนาให้นักศึกษามีความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) อย่างอิสระหรือนักศึกษาสามารถใช้โครงสร้างประโยคที่จะใช้เพื่อการสื่อสารได้แต่ใช้ถ้อยคำอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่อาจารย์สอนได้ ซึ่งจะทำให้ นักศึกษามีความคิดที่ละเอียดเป็นขั้นตอนได้อย่างสมบูรณ์ (Elaboration) นอกจากนั้น ในการใช้โมเดลฯ อาจารย์ผู้สอน อาจเน้นสื่อที่มีลักษณะตอบโต้ได้ทันเวลา และเป็นสื่อที่สามารถสื่อสารได้สองทาง แต่หากเป็นสื่อทางเดียว อาจารย์ผู้สอนต้องเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้นักศึกษาเกิดปฏิสัมพันธ์สร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นได้ เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกัน อย่างไรก็ตามหัวใจสำคัญอยู่ที่ข้อผูกมัดที่มีร่วมกัน หรือวัตถุประสงค์ร่วมของกลุ่ม หากพิจารณาตามแนวคิดของ Clark (2005) พบว่า อาจารย์ผู้สอนต้องเข้าใจในเรื่องการทำงานร่วมกันของนักศึกษา โดยต้องพึงระวังการแสดงตน (Identity) อาจารย์ผู้สอนต้องกระตุ้นให้นักศึกษาสามารถยึดโยงกันเป็นกลุ่มได้ (Cohesion) โดยไม่เกิดความขัดแย้ง แต่เน้นการกระตุ้นให้นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างถูกทิศทาง (Facilitate) เปิดโอกาสให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการสื่อสาร (Communication) อย่างยืดหยุ่น (Flexibility) และคงความเป็นเพื่อนได้ (Friendship) ดังนั้น ระหว่างการใช้โมเดลฯ อาจารย์ผู้สอนต้องเสริมกระบวนการเหล่านี้

ตลอดเวลา เนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีความเหมาะสมในฐานะการเป็นปัจจัยนำเข้าในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.57) ส่วนกระบวนการการออกแบบผู้เรียน และกิจกรรมการเรียนการสอน มีความเหมาะสมของกระบวนการในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.57) ทั้งนี้ กระบวนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในส่วนการตั้งวัตถุประสงค์ ก็สำคัญในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.71) จากผลการวิเคราะห์พบว่า โมเดลฯ ได้รับการรับรองมีความเหมาะสม สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ที่สภาพแวดล้อมด้านสังคม ด้านสารสนเทศ ด้านกายภาพ และด้านจินตภาพ ตามลำดับ โดยปัจจัยนำเข้าที่ต้องพิจารณาคือ เนื้อหาสาระของวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ที่ต้องให้ความสำคัญกับทุกกระบวนการ เนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ถูกแบ่งออกเป็น 7 หัวข้อ ได้แก่ หัวข้อที่ 1 Introduction of the Course : People and Places หัวข้อที่ 2 Family, Friends and Neighbors หัวข้อที่ 3 Lifestyle and Leisure หัวข้อที่ 4 Giving Directions หัวข้อที่ 5 Eating and Drinking หัวข้อที่ 6 Telling a Story หัวข้อที่ 7 Celebrations พิจารณาประกอบกับผลการทดสอบประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) พบว่า หัวข้อที่ 4 หัวข้อที่ 2 และหัวข้อที่ 5 เป็นเนื้อหาที่อาจารย์ผู้สอนต้องพัฒนา หรือเสริมให้กับนักศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เพราะเป็นหัวข้อที่จำเป็นสำหรับการสื่อสาร และสอดคล้องกับแนวคิดของ Guilford (1967, pp.145-151) นอกจากนี้ พบว่าหัวข้อที่ 2 ผู้สอนอาจต้องปรับปรุงเนื้อหา รายละเอียด หรือกิจกรรมการเรียนรู้ ให้นักศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจต้องเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ และแนวทางการทำงานร่วมกับอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาด้วยกันเอง ด้วยการชักจูงอย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมมือ ปกึษาหารือเป็นระยะๆ ที่สำคัญให้นักศึกษาทุกคนได้มีส่วนร่วม ในการวิจารณ์ผลงานในกลุ่มตนเอง และกลุ่มอื่น ๆ อันจะนำมาสู่โอกาสในการแสดงความคิดเห็นถึงการทำงานของกลุ่ม การปรับปรุงงาน การร่วมกันตรวจสอบผลงานและการเขียนสรุปผลการปฏิบัติงาน หรือจัดทำแฟ้มงานได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ หากพิจารณา แนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการปฏิรูป การศึกษาในการยกระดับภาษาอังกฤษในนโยบายด้าน ภาษา (Language Policy) และแนวโน้มในด้านการสอน ภาษาอังกฤษที่แบ่งเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) การ ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับท้องถิ่น (Localization) และการทำงาน ร่วมกันแบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary Collaboration) ผลจากการวิจัยครั้งนี้ จึงเหมาะสมที่จะนำไปใช้ เป็นต้นแบบ หรือโมเดล สำหรับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่มีรายวิชาเกี่ยวกับภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ภาษา ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว รวมถึงภาษาอังกฤษสำหรับ ผู้ปฏิบัติงานในภาคธุรกิจ และอุตสาหกรรมบริการโดยการ จำลองเปรียบเทียบเชิงสัดส่วนระหว่าง เนื้อหา กิจกรรม เวลาเรียนรู้แต่ละคาบ สื่อสมัยใหม่ที่ใช้ และการวัดประเมิน ผล จากนั้น นำผลจากการทดลองใช้ ไปปรับเป็นโมเดลการ เรียนรู้/การเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับองค์กร หรือหน่วยงาน หรือสถาบันการศึกษานั้น ๆ ต่อไป ซึ่งจะ เหมาะสมกับสถานการณ์ของพื้นที่ และสภาพของผู้เรียนรู้นั้น ๆ ได้อย่างเหมาะสมมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป หากมีการวิจัย ต่อ ยอดจากงานวิจัยนี้ ครั้งต่อไปควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการ พัฒนาเนื้อหา และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสมผสาน ด้วย กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะในการสื่อสาร เชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน โดยอาจดำเนินการวิจัยในหัวข้อ “การพัฒนาเนื้อหา และกิจกรรมการ จัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบผสม ผสาน ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะใน การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2543). *เทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ ผู้เรียนสำคัญที่สุด การสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหลักสูตร.
- จันทร์พิมพ์ สายสมร. (2552). *สภาพแวดล้อมทางการเรียน การสอน*. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยี การสอน หน่วยที่ 9-15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ และปรีชา วิหคโต. (2541). *สัมมนา การวิจัยและทฤษฎีด้านการจัดสภาพแวดล้อม ทางการศึกษา*. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสัมมนา การวิจัยและทฤษฎีทางเทคโนโลยีและสื่อสาร การศึกษา หน่วยที่ 12 (น. 245-273). นนทบุรี: สาขา วิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ทิตนา แคมมณี. (2555). *บัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 การปรับหลักสูตรและการสอน*. ใน โครงการเสวนา วิชาการ ภาควิชาหลักสูตรและการสอนการสอน วิจัยและผลิตผลงานวิชาการในสาขาวิชาหลักสูตร และการสอน: ประสพการณ์จากอดีตสู่นาคตที่ ยั่งยืน. (น.1-7). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ และ มนต์รี แยมกสิกร. (2551). องค์ประกอบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เป็นสาเหตุ ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตสาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษา. *วารสารเทคโนโลยีการศึกษา*, 3(1), น. 66-83.
- สาโรช ไคร์รักษ์. (2551). *กระบวนการค้นคว้าวิจัยทาง เทคโนโลยีการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ. (2548). *เอกสารคำสอน เรื่องการ ออกแบบและพัฒนาสภาพแวดล้อมทาง การศึกษา*. มหาสารคาม: ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- _____. (2553). *การออกแบบและพัฒนา สภาพแวดล้อมทางการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2557 จาก: <http://cyberclass.msu.ac.th/cyberclass/library/>

- สุนทรี ดวงทิพย์. (2543). *การพัฒนารูปแบบสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อสัมฤทธิ์ผลของสมรรถภาพด้านการเรียนรู้ในสถาบันราชภัฏ* (วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- สุพจน์ อิงอาจ. (2548). *การพัฒนาแผนกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพด้วยวิธีระบบ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2551). *เทคโนโลยีการศึกษา: หลักการทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. ขอนแก่น: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรพจน์ ประสิทธิ์รัตน์. (2533). *การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- Ausburn, L. J. (2004). Course design elements most valued by adult learners in blended online education environments: An American perspective. *Educational Media International*, 41(4), pp. 327-337.
- Bernath, R. (2012). *Effectives Approaches to Blended Learning for Independent Schools*. Retrieved April 11, 2015, from <http://www.testden.com/partner/blended%20learn.html>.
- Brown, H. D. (2014). *Principles of Language Learning and Teaching* (6th ed.). NY: Pearson Education.
- Carman, J. M. (2002). *Blended learning design: Five key ingredients*. Retrieved April 19, 2015, from <http://www.agilantlearning.com/pdf/Blended%20Learning%20Design.pdf>.
- Guilford, J. P. (1967). Creativity: Yesterday, today and tomorrow. *The Journal of Creative Behavior*, 1(1), pp. 3-14.
- Hannifin, M., Land, S. and Oliver, K. (1999). *Open Learning Environments: Foundations, Methods, and Models*. In C. Regolith (Ed.), *Instructional -Design Theories and Models*. Mahwah, NJ : Lawrence Erlbaum Associates.
- Jakobovits, L. A. (1970). *Foreign language learning: A psycholinguistic analysis of the issues*. Rowley, Mass: Newbury House.
- Keeves, J. (1997). *Models and Model Building. Educational Research, Methodology, and Measurement : An International Handbook*. (2nd ed.) Oxford: Pergamon.
- Littlewood, W. (1984). *Foreign and Second Language Learning: Language Acquisition Research and its Implications for the Classroom*. New York: Cambridge University Press.
- Michko, G. M. (2007). *A Meta-Analysis of the Effects of Teaching and Learning with Technology on Student Outcomes in Undergraduate Engineering Education*. Houston, TX: University of Houston.
- Stevens, P. (1980). *Teaching English as an International Language: From Practice to Principle*. Oxford: Pergamon.
- Ziegenfuss, R. M. (2010). *Abstract on Education in the 21st Century: Toward an Expanded Epistemic Frame of Leadership*. Pennsylvania: UMI Dissertation.